

Även Carl von Linné hade fel ibland

LISA
HOLM

Lisa Holm är professor i svenska vid Lunds universitet

Midsommarblomster är den enda näva som växer i hela Norden, till och med på Island. Den kallas också skogsnäva och det är just vad det latinska namnet *Geranium sylvaticum* betyder. Det var Carl von Linné som namngav den. Ordet *geranium* är den latinska formen av ett grekiskt ord som betyder trana. En överblommad näva har frukter som liknar ett fågelhuvud med en lång och smal näbb, precis som tranan har. Och ordet *näva* är bildat till det svenska dialektordet *näv* som betyder näsa eller näbb.

Linné var den som storstädade den botaniska namngivningen genom att 1753 införa det binominala systemet, där två namn räcker för att identifiera varje växt: ett släktnamn och ett artepitet. Till exempel heter blodnävan *Geranium sanguineum* och ängsnävan *Geranium pratense*. Men

även om han gjort sig odödlig i vetenskapliga sammanhang kunde Uppsalaprofessorerna ha fel. Han envisades nämligen med att föra ihop nävorna med pelargonerna. För honom tillhörde de samma släkte: *Geranium*. Redan samtida forskare försökte stoppa honom, men misslyckades. Det blev den franske botanikern Charles Louis L'Héritier de Brutelle som lyckades införa åtskillnaden mellan de europeiska nävorna och de afrikanska pelargonerna. Av den anledningen bär i dag inga pelargoner Linnés ursprungsnamn även om han kände till dem.

Om man vill vara extra noga med botaniska namn ska man inte bara uppge släktnamn och artepitet utan också auktor, den som står för namngivningen. Midsommarblomster heter då *Geranium syl-*

vaticum L. (Linné är så känd så det räcker med ett L. för honom, fast ibland ser man förkortningen Lin. i stället.) Men den pelargon som har gett upphov till de flesta av våra odlade pelargoner heter *Pelargonium zonale* L'Hérit., vilket betyder att det är fransmannens namn som gäller även om Linné beskrev samma växt.

Ordet *pelargonium* är bildat till det grekiska ordet för stork. På danska kallas nävorna för *storkenæb*, och *storknäbb* har använts som samlingsnamn för nävor även i Sverige. Och för att röra till det ännu mer: skatnävan hör inte till släktet *Geranium* utan *Erodium*, och *erodium* går tillbaka på det grekiska ordet för häger. Trana, stork eller häger, en lång smal näbb är det i alla fall.

sprakspalten@svd.se